

POSTANOWIENIE

14 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

na posiedzeniu niejawnym 14 lutego 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku I. W.

z udziałem I. W.1

o podział majątku wspólnego

na skutek skargi kasacyjnej I. W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Kielcach z 25 stycznia 2023 r.,

II Ca 1039/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Staszowie postanowieniem z 28 marca 2022 r., I Ns 90/18, wydanym w sprawie o podział majątku wspólnego, ustalił skład i wartość majątku wspólnego (pkt I i II), dokonał podziału (pkt III), przyznał wnioskodawczyni spłatę od uczestnika (pkt IV), ustalił sumę wysokości nakładów na majątek uczestnika z majątku wspólnego i osobistego wnioskodawczyni na 406 720 zł (pkt V postanowienia), zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni 203 360 złotych tytułem rozliczenia nakładów (pkt VI), oddalił w pozostałym zakresie żądanie wnioskodawczyni o rozliczenie nadkładów (pkt VII), zasądził od wnioskodawczyni

na rzecz uczestnika wynagrodzenie 9699,50 zł za zamieszkiwanie w jego domu (pkt VIII) i oddalił żądanie wynagrodzenia ponad tę sumę (pkt IX).

Na skutek apelacji obydwójga uczestników Sąd Okręgowy w Kielcach odrzucił apelację uczestnika od pkt VIII postanowienia Sądu pierwszej instancji (pkt 1 postanowienia zaskarżonego skargą kasacyjną) i oddalił jego apelację w pozostałej części (pkt 2), uchylił pkt VII i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania (pkt 3) i oddalił apelację wnioskodawczyni w pozostałej części (pkt 4).

Uczestnik skargą kasacyjną wniósł o uchylenie wyroku Sądu odwoławczego w pkt 2, tj. w części oddalającej jego apelację, i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania. Skarżący zarzucił naruszenie:

1) prawa materialnego, tj. art. 45 §1 k.r.o. i art. 226 § 1 k.c. w związku z art. 46 k.r.o., przez rozliczenie nakładów z majątku osobistego wnioskodawczyni na nieruchomości uczestnika, podczas gdy wnioskodawczyni nadal mieszka w domu uczestnika, a rozliczenie nakładów może nastąpić dopiero z chwilą zwrotu rzeczy;

2) przepisów postępowania tj. art. 378 § 1 kc przez nierozpoznanie zarzutów apelacji uczestnika, tj. brak odniesienia się do nich w uzasadnieniu, co czyni niemożliwym ocenę poprawności wydanego rozstrzygnięcia w odniesieniu do właściwego zastosowania przepisów prawa materialnego i procesowego oraz ich wykładni.

Uczestnik wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na oczywistą zasadność obydwu zarzutów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na podstawie art. 45 § 2 k.r.o. i art. 567 § 1 k.p.c. w postępowaniu o podział majątku wspólnego sąd rozstrzyga także o roszczeniach z tytułu nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty i odwrotnie. W postępowaniu o podział majątku wspólnego w ogóle nie rozpoznaje się roszczeń o zwrot nakładu z majątku osobistego na osobisty drugiego małżonka. Jednak dotyczy to tylko nakładów dokonywanych wprost z majątku osobistego na osobisty. W niniejszej sprawie nakładem z majątku wspólnego na osobisty uczestnika było wybudowanie

i wykończenie domu. Wnioskodawczyni podniosła, że dokonała z majątku osobistego nakładu pieniężnego na dom będący nakładem z majątku wspólnego na osobisty uczestnika, i taki nakład na nakład podlega rozliczeniu w postępowaniu o podział majątku wspólnego (podobnie, z nieco innym uzasadnieniem, uchwała SN z 16 grudnia 1980 r., III CZP 46/80, OSNCP 1981/1, poz. 206). Zarzut naruszenia art. 226 § 1 k.c. przez przedwczesne rozliczenie nakładów jest nieuzasadniony.

Przede wszystkim, mimo wydania postanowienia o treści „ustalić, że z majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika oraz z majątku osobistego wnioskodawczyni poczyniono nakłady na majątek osobisty uczestnika (...) w wysokości 406 720 zł” (pkt V postanowienia Sądu pierwszej instancji), Sąd Rejonowy w istocie nie ustalił, aby wnioskodawczyni poniosła jakiegokolwiek nakłady na majątek osobisty uczestnika. Sąd uznał, że wnioskodawczyni nie wykazała, jaką dokładnie sumę wyłożyła na dom budowany wspólnie na gruncie uczestnika, i cały nakład ustalony na sumę 406 720 zł rozliczył jak nakład z majątku wspólnego, tj. zasądził na rzecz wnioskodawczyni połowę tej sumy. Ustalenie wysokości nakładu na majątek uczestnika jest prawomocne. Skarżąc oddalenie swojej apelacji uczestnik nie podniósł zarzutów co do zawyżenia wartości nakładu na swój majątek, a tym samym skarga nie zawiera wyводу przeciwko zasądzeniu na rzecz wnioskodawczyni sumy 203 360 złotych z tytułu nakładów.

Zarzut nieustosunkowania się do zarzutów apelacji wymaga wskazania nierozpoznanego zarzutu apelacji i wykazania jego oczywistej zasadności. Skarżący zarzucił nieustosunkowanie się jedynie do zarzutu naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 45 §1 k.r.o. i art. 226 § 1 k.c. w związku z art. 46 k.r.o. Brak naruszenia tych przepisów został wyjaśniony wyżej.

Postępowanie o rozliczenie nakładów nie zostało zakończone w zakresie apelacji wnioskodawczyni, która żąda sumy wyższej od 203 360 złotych twierdząc, że część nakładu w wysokości 406 720 zł pochodzi z jej majątku osobistego. W tym zakresie Sąd odwoławczy uchylił do ponownego rozpoznania oddalenie roszczenia wnioskodawczyni przez Sąd pierwszej instancji, a Sąd Najwyższy z kolei, na skutek zażalenia uczestnika, postanowieniem z 14 lutego 2024 r., III CZ 279/23, uchylił pkt 3 postanowienia zaskarżonego skargą kasacyjną co do pkt 2. Zatem możliwość

uwzględnienia twierdzeń wnioskodawczyni o poniesieniu nakładów na majątek uczestnika dopiero powstanie, przy ponownym rozpoznawaniu apelacji wnioskodawczyni w tym zakresie, a uczestnik będzie mógł zaprzeczać tym twierdzeniom.

Ze względu na brak podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wniosek o przyjęcie skargi został oddalony (art. 398⁹ k.p.c.).

Sąd orzeka o kosztach tylko w orzeczeniu kończącym postępowanie (art. 108 k.p.c.). Jeżeli sąd odwoławczy uchyla zaskarżone orzeczenie w części, to orzeczenie odwoławcze traci charakter orzeczenia kończącego postępowanie i o całości kosztów powinien orzec sąd pierwszej instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy, nawet jeżeli ponowne rozpoznanie dotyczy tylko części pierwotnego zakresu sprawy. Sąd Okręgowy bezpodstawnie orzekł o kosztach w zakresie żądań, co do których odrzucił lub uchylił apelacje, a Sądowi Rejonowemu pozostawił rozstrzygnięcie o kosztach postępowania tylko w zakresie żądania przez uczestniczkę sumy ponad 203 360 złotych. Właściwe stosowanie art. 100 k.p.c. wymaga całościowego, jednego orzeczenia o kosztach, gdyż dopiero znając rozstrzygnięcie o wszystkich żądaniach można prawidłowo, stosunkowo rozdzielić koszty, z uwzględnieniem wyniku i celowości poszczególnych środków procesowych podjętych przez strony (art. 98 § 1 k.p.c.), słuszności (art. 102 k.p.c.) oraz właściwego wykonywania obowiązków procesowych i korzystania z uprawnień (art. 4¹ i 103 k.p.c.).

W przypadku rozpoznania skargi kasacyjnej od orzeczenia częściowego, w tym przez odmowę jej przyjęcia do rozpoznania, Sąd Najwyższy nie orzeka o kosztach postępowania kasacyjnego, tak jak sąd odwoławczy nie orzeka o kosztach rozpoznając apelację od orzeczenia częściowego lub nawet kończącego postępowanie, jeśli uchyla je do ponownego rozpoznania w jakiegokolwiek części.

[SOP]

(r.g.)

